

„Mały”

roznosiciel nadziei

„Mały”

roznosiciel nadziei

TEMAT LEKCJI

BohaterON w Twojej Szkole

CZAS TRWANIA

90 minut (2 × 45 min)

GRUPA DOCELOWA

- uczniowie szkół podstawowych (kl. IV–VI)

MATERIAŁY DO ZAJĘĆ

- komputer z głośnikami i dostępem do internetu
- taśma malarska
- koperty z wydarzeniami ze słuchowiska (w liczbie dostosowanej do liczby grup)

MATERIAŁY DYDAKTYCZNE

- scenariusz lekcji
- słuchowisko „Mały” roznosiciel nadziei

Autorzy Piotr Dobrosz, dr Krzysztof Nowak

Cel lekcji

Celem lekcji jest wprowadzenie uczniów w tematykę Powstania Warszawskiego i losy Powstańców Warszawskich.

→ Zajęcia nie wymagają przygotowania i znajomości tematu przez uczniów, choć mogą odwoływać się wiedzy zdobytej na wcześniejszych etapach edukacji.

Przebieg lekcji

o BOHATERONIE 5 min

Opowiedz uczniom o akcji BohaterON i wyjaśnij, dlaczego bierzenie w niej udział. Możesz pokazać uczniom stronę projektu lub pozwolić, aby zrobili to sami na telefonach.

→ *BohaterON – włącz historię!* to ogólnopolska kampania o tematyce historycznej mająca na celu upamiętnienie i uhonorowanie uczestników Powstania Warszawskiego poprzez wysłanie im pocztówki, kartki, laurki z życzeniami bądź listu. Biogramy żyjących Powstańców, do których można skierować swoje życzenia, są dostępne na stronie: www.bohateron.pl/wysluj-kartke/powstancy. Ponadto – co roku – w 7 kategoriach (w tym kategoria NAUCZYCIEL) przyznawana jest Nagroda BohaterONy im. Powstańców Warszawskich. Statuetki i wyróżnienia trafiają w ręce osób i instytucji, których działania w szczególnie sposób promowały wiedzę o historii Polski XX wieku (lata 1918–1989) oraz edukację historyczno-patriotyczną. W ramach akcji dodatkowo prowadzone są specjalne działania edukacyjne skierowane do szkół (warsztaty dla uczniów, seminaria dla nauczycieli, spotkania z Powstańcami) oraz organizowana jest pomoc bezpośrednia kierowana do bohaterów walk o stolicę m.in. wsparcie przez wolontariuszy w codziennych obowiązkach, dostarczanie posiłków, zakup środków higienicznych, leków i sprzętu medycznego, a także pomoc w drobnych naprawach i remontach.

MATERIAŁ AUDIO CZ. 1 20 min

Uczniowie słuchają pierwszej części słuchowiska „Mały” *roznosiciel nadziei*. Poproś uczniów, aby w trakcie słuchowiska uważali i próbowali zapamiętać, jak najwięcej faktów i emocji, jakie towarzyszą bohaterom tej opowieści w różnych sytuacjach.

PRACA W GRUPACH 20 min

Wprowadzenie – pogadanka do 5 min

Po wysłuchania słuchowiska, a przed pracą w grupach, wprowadź uczniów w czasie rozmowy w tematykę II WŚ i Powstania Warszawskiego. Wykorzystaj takie pytania jak m. in.: czy wiecie czym jest wojna? kiedy wybuchła II wojna światowa? jakie państwa napadły na Polskę w 1939 r.? czym jest powstanie? czy ktoś z Was słyszał o Powstaniu Warszawskim? jeśli tak to, czym było i jakie były strony konfliktu? kiedy i jakim rezultatem zakończyła się II wojna światowa?

Tu znajdziesz krótki tekst o II WŚ i Powstaniu Warszawskim z podstawowymi informacjami. Pomoże Ci bez trudu przeprowadzić rozmowę:

II wojna światowa to największy zbrojny konflikt w historii ludzkości. Wojna trwała od września 1939 r. do maja 1945 r. w Europie (a do sierpnia 1945 w Azji). Główną przyczyną wojny były dążenia III Rzeszy i ZSRR do podboju świata. Wojna toczyła się głównie na terenie Europy (objęła prawie cały kontynent), w północnej Afryce oraz w Azji południo-wschodniej. Głównymi stronami konfliktu były państwa Osi (III Rzesza, Włochy, Japonia) i alianci (m.in. ZSRR, Wlk. Brytania, Stany Zjednoczone, Francja). Warto zaznaczyć, że w latach 1939–1941 III Rzesza i ZSRR były sojusznikami – sytuacja zmieniła się dopiero w czerwcu 1941 r. po ataku III Rzeszy na Rosję. II WŚ zakończyła się całkowitym zwycięstwem aliantów.

Polska w czasie II wojny światowej została zaatakowana przez III Rzeszę 1 września 1939 r. i ZSRR 17 września 1939 (III Rzesza i ZSRR podpisały wcześniej w sprawie podziału Polski między siebie porozumienie tzw. pakt Ribbentrop-Mołotow). Po okresie walk z najeźdźcami (tak zwana kampania wrześniowa) Polska skapitulowała i przestała istnieć – tereny Polski podzieliły pomiędzy siebie III Rzesza i ZSRR (część terenów została włączona do ZSRR, część do III Rzeszy, a z części III Rzesza utworzyła całkowicie podległe Generalne Gubernatorstwo). Polacy jednak przez cały okres II WŚ walczyli w różnych częściach świata po stronie aliantów, a rząd polski prowadził politykę z Londynu.

Powstanie Warszawskie to zbrojne wystąpienie Polaków przeciwko III Rzeszy okupującej Warszawę od września 1939 r. Powstanie wybuchło 1 sierpnia i trwało do 3 października 1944 r. Było ono zorganizowane przez Armię Krajową (wojsko polskie w czasie II WŚ). Jego głównym celem było wyzwolenie Warszawy. Pomimo wielu zwycięstw w trakcie trwania walk powstanie zakończyło się porażką Polaków, ale prowadzenie walki przeciwko III Rzeszy przez ponad 2 miesiące było niezwykłym sukcesem i wyrazem determinacji mieszkańców Warszawy, którzy chcieli odzyskać wolność. Wybuch powstania i heroiczna walka nie byłyby możliwe bez bohaterstwa tysięcy Polaków, w tym dzieci i młodzieży. Powstanie Warszawskie do dzisiaj odgrywa istotną rolę we wzmacnianiu polskiego patriotyzmu.

Rekonstrukcja wydarzeń na osi czasu

Podziel uczniów na grupy 4–5 osobowe. Niech każda grupa za pomocą taśmy malarskiej wykona na biurku/złączonych biurkach, na których pracują prostą oś czasu. Rozdaj każdej grupie w kopercie rozcięte na karteczkach najważniejsze wydarzenia z części pierwszej słuchowiska. Poproś uczniów o ułożenie wydarzeń na osi czasu. Uczniowie powinni zwrócić uwagę, że akcja słuchowiska rozgrywa się na dwóch płaszczyznach czasoprzestrzeni – spotkania Pana Stanisława i Janka w parku (czas teraźniejszy), wspomnień małego Stasia z czasów powstania warszawskiego (retrospekcja – czas przeszły).

- spotkanie Janka i Pana Stanisława w parku
- wyjazd ojca na wojnę
- wspólny rodzinny obiad Stasia, Krysi, mamy i Andrzeja
- wyjście z domu Krysi do powstania
- wybuch powstania
- wybiegnięcie Stasia z mieszkania i poszukiwania powstańców
- spotkanie Jaskółki
- przemowa harcmistrza Granicy
- roznoszenie listów przez Stasia

Sprawdź z uczniami ich osie czasu, układając (rysując) wspólną, jedną dużą i poprawną oś np. na tablicy albo na podłodze na środku sali. Poproś uczniów, aby zostawili swoje osie, będą na nich jeszcze pracować, po wysłuchaniu drugiej części słuchowiska.

Tabela emocji

Wspólnie z całą klasą zastanówcie się jakie emocje/uczucia, towarzyszyły głównemu bohaterowi w każdym z wydarzeń oraz wypełnijcie tabelę (DOPYTAJ UCZNIÓW – dlaczego właśnie takie emocje towarzyszyły Stasiowi w konkretnych sytuacjach?).

wydarzenie	emocje/uczucia towarzyszące Stasiowi
wyjazd ojca na wojnę	
wspólny rodzinny obiad Stasia, Krysi, mamy i Andrzeja	
wyjście z domu Krysi do powstania	
wybuch powstania	
wybiegnięcie Stasia z mieszkania i poszukiwania powstańców	
przemowa harcmistrza Granicy	
spotkanie Jaskółki	
roznoszenie listów przez Stasia	

MATERIAŁ AUDIO CZ. 2 20 min

Uczniowie słuchają drugiej części słuchowiska „Mały” *roznosiciel nadziei*. Poproś uczniów, aby podobnie, jak w czasie słuchania pierwszej części byli uważni i postarali się zapamiętać, jak najwięcej faktów, ale i emocji towarzyszących bohaterom tej historii.

PRACA W GRUPACH 10 min

Rekonstrukcja wydarzeń na osi czasu (cz. 2)

Poproś uczniów, aby podobnie, jak po pierwszej części słuchowiska, w tym samych grupach i na tych samych osiach czasu nanieśli wydarzenia z drugiej części słuchowiska. Rozdaj grupom koperty z podzielonymi wydarzeniami.

- rozmowa Granicy i Jaskółki
- śmierć Jaskółki z rąk snajpera
- spotkanie Stasia z mamą
- wyprawa Stasia po wodę
- telefon od mamy Janka
- koniec powstania warszawskiego
- wypędzenie do Pruszkowa
- poznanie przez Stasia wiersza Jaskółki

Sprawdź z uczniami ich osie czasu, uzupełniając wspólną jedną dużą i poprawną oś (np. na tablicy albo na podłodze na środku sali), którą stworzyliście po pierwszej części słuchowiska.

Tabela emocji (cz. 2)

Taka samo jak po pierwszej części wspólnie z całą klasą zastanówcie się jakie emocje/uczucia, towarzyszyły głównemu bohaterowi w każdym z wydarzeń oraz wypełnijcie tabelę (DOPYTAJ UCZNIÓW – dlaczego właśnie takie emocje towarzyszyły Stasiowi w konkretnych sytuacjach?).

wydarzenie	emocje/uczucia towarzyszące Stasiowi
rozmowa Granicy i Jaskółki	
śmierć Jaskółki z rąk snajpera	
spotkanie Stasia z mamą	
wyprawa Stasia po wodę	
telefon od mamy Janka	
koniec powstania warszawskiego	
wypędzenie do Pruszkowa	
poznanie przez Stasia wiersza Jaskółki	

PODSUMOWANIE 10 min

Zinterpretuj z uczniami fragmenty wiersza Krystyny Krzewskiej „Mądrość”. Zastanówcie się wspólnie czy na jego podstawie można odpowiedź na pytania: kim jest bohater? czym się charakteryzuje? jak możemy zdefiniować bohatera? jakie powinien mieć cechy i wartości? Spróbujcie na końcu tego zadania ułożyć i zapisać wspólną definicję bohatera.

Mądrość – to znaczy spokój i spojrzenie w dal.

Mądrość – to umiejętność tworzenia.

Umiejętność wyrzekania się.

Umiejętność dawania innym.

Mądrość to zdolność doznawania szczęścia i znoszenia cierpienia.

Mądrość to prostota...

Prostota spojrzenia na świat.

Prostota w odróżnianiu kłamstwa od prawdy.

Mądrość – to miłość świata wielka i bezkresna.

→ przykład definicji to: „Bohater – osoba, która odznaczyła się niezwykłymi czynami, męstwem, pomocą i ofiarnością wobec innych ludzi. Każdy z nas, kto jest gotowy na pomoc innym i poświęcenie może zostać bohaterem. Pamiętajcie bohater nie jest odważniejszy od zwykłego człowieka, ale jest odważny pięć minut dłużej; to ktoś kto przełamał swój strach i pomimo możliwych konsekwencji broni i pomaga innym, bo kocha świat, życie i ludzi. Bohater ma jasno określone wartości i potrafi odróżnić dobro od zła, kłamstwo od prawdy”.

NOTATKI

DOFINANSOWANO ZE ŚRODKÓW
FUNDACJI PGNIG
I FUNDACJI PKO BANKU POLSKIEGO

spotkanie Janka i Pana Stanisława w parku	wyjazd ojca na wojnę	wspólny rodzinny obiad Stasia, Krysi, mamy i Andrzeja	wyjście z domu Krysi do powstania
wybiegnięcie Stasia z mieszkania i poszukiwania powstańców	spotkanie Jaskółki	przemowa harcmistrza Granicy	roznoszenie listów przez Stasia

spotkanie Janka i Pana Stanisława w parku	wyjazd ojca na wojnę	wspólny rodzinny obiad Stasia, Krysi, mamy i Andrzeja	wyjście z domu Krysi do powstania
wybiegnięcie Stasia z mieszkania i poszukiwania powstańców	spotkanie Jaskółki	przemowa harcmistrza Granicy	roznoszenie listów przez Stasia

rozmowa Granicy i Jaskółki	śmierć Jaskółki z rąk snajpera	spotkanie Stasia z mamą	wyprawa Stasia po wodę
koniec powstania warszawskiego	wypędzenie do Pruszkowa	poznanie przez Stasia wiersza Jaskółki	telefon od mamy Janka

rozmowa Granicy i Jaskółki	śmierć Jaskółki z rąk snajpera	spotkanie Stasia z mamą	wyprawa Stasia po wodę
koniec powstania warszawskiego	wypędzenie do Pruszkowa	poznanie przez Stasia wiersza Jaskółki	telefon od mamy Janka

